

is meghatározó élmény volt, ahogy ő fogalmaz, élete egyik sarokkővét jelentette. – A Szent Korona nem csupán egy tárgy: lelke van. Amikor a jelenlétében énekelhettem el a dalmat, magam is zavarba jöttem. Csodálatos és felemelő érzés volt – emlékszik vissza Szarka Tamás, aki idén egy erősen szimbolikus jelentéstartalmú helyszínt választott, mégpedig az Észak- vagy Révkomáromot és Dél-Komáromot összekötő Erzsébet hi-

A zenész fontosnak tartja, hogy senki nem korlátozza az egymással való találkozást határon innen és túl

Fotó: Gálos Viktor

nyitott, ugyanakkor Szarka Tamás közösségi oldalain élőben online is figyelemmel követhető lesz. – A Duna fölött, a világ legbékésebb módján, énekel fejezzük ki, hogy a magyarság legfontosabb élő szövete az összetartozás, amely megjelenik a kultúránkban, hitünkben, vallásunkban, nyelvünkben, szokásainkban – fejt ki a zenész, aki szerint az összetartozás érzése olyan fontos, akár a levegő, hiszen ez ad gyökeret és erőt.

Évtizedekig elhallgatott népiirtás

Magyarországon csak 1947-ig írt a sajtó a pozsonyligetfalui genocídiumról

A Magyar Napló Rejtőzködő Európa-sorozata legújabb köteteként látott napvilágot Udvardy Zoltán Sóval hintették be című történelmi munkája. A műfajilag sokszínű könyvet Domonkos László mutatta be az íróval folytatott beszélgetésen.

Ditzendy Attila

A Magyar Napló Kiadó irodalmi kiadóvezetője és a Magyar Napló című folyóirat szerkesztője, Jánosi Zoltán, a sorozat szerkesztője előszavában így ír a 2019-ben újtárra indított sorozatról: „Azokat a kortárs, elsősorban külföldi műveket mutatja be, amelyek Európa eltakart, mindeddig kevéssé látott arcvonásait, történetének, kulturális örökségének, sikereinek és szenvedéseinek fehér foltjait a szép irodalom eszközeivel dolgozzák fel.” Bevezetéként Domonkos László felhívta a figyelmet a könyvbemutatónak helyszínt biztosító étteremre, lévén az a „másféle írók” törzshelye. A vállaltan nemzeti történelmünk, keresztény és magyar hagyományaink szellemében alkotók irodalmi csoportjának mind a szerző, mind beszélgetőpartnere egyaránt tagja.

– Különös a kötet előzménye – hívta fel a figyelmet Domonkos László, ugyanis azt megelőzte a Népiirtás Pozsonyligetfalun című dokumentum-

film. Udvardy Zoltán vázlatosan ismertette az általa írt és társrendezett alkotás megrázó történetét. Tulajdonképpen nem egy, hanem két, egymással összefüggő, magyarok és németek

rovására 1945-ben elkövetett tömegmészárlást idézett meg.

A következőkben a film keletkezés-történetéről szólt. – 1997 júliusában járunk, amikor az Új Magyarország szerkesztőségében felkeresett Mezey Sándor bácsi, aki mesélt nekem a testvéréről, akit a pozsonyligetfalui táborban végeztek ki – emlékeztetett a szerző, aki akkor hallott először a második világhá-

A bemutatón kiemelték: különleges módszertannal íródott a mű

Fotó: Mirkó István

ború utáni népiirtásról, amely történetet ajánlotta megvalósításra két évtizeddel később Skrabski Fruzsínának, a dokumentumfilm producerének. Udvardy Zoltán a forgatáskor szembesült azzal, hogy a Ligetfalu területén felépült lakótelepen élő szlovákok körülbelül ötöde tisztában van a Magyarországon ismeretlen tragédiával, továbbá azzal, hogy a közelben feltáratlan tömegsírok vannak, melyek akár a legszélsebb házak alatt is húzódnak. A szerző a könyvében a filmnél bővebben foglalkozhatott a történet bemutatásával, így például bátran merített a korabeli sajtóból. – 1945 nyarától 1947 végéig némi túlzással szinte naponta írtak Pozsonyligetfaluról a magyarországi napilapok, még az olyan újságok is, mint a Népszava, sőt még a Szabad Népből is olvashattunk a magyarok gyűjtőtáboráról – árulta el Udvardy Zoltán. Megjegyezte: nem tudták megemészteni, hogy a háború lezárását követően koncentrációs tábor működött ott magyar és német foglyokkal. Aztán az 1948-as kommunista hatalomátvételtől kezdve a rendszerváltásig kiirtották a magyarság emlékezetéből a tömegmészárlást.

Domonkos László rámutatott: a Sóval hintették be a dokumentumpróza és a szociológia vonzó elegye, ami bele-

illik olyan alapművek sorába, mint a Svájcban 1979-ben, Illyés Gyula előszavával megjelent felvidéki magyar orvos, Janics Kálmán A hontalanság évei, illetve Matuska Márton A megtorlás napjai című írásai. A folytatásban a moderátor felolvasott Sidonia Dedina Edvard Benes, a likvidátor című dokumentumregényéből. – Ez a Benes-idézet a világon mindent megmagyaráz: „Országunkat meg kell tisztítanunk. Itt, Szlovákiában a magyaroktól, a cseh területeken pedig a németektől. Ne fedjük, ha nem cselekszünk azonnal, több ilyen lehetőségünk nem lesz. Az elgondolást könyörtelenül végre kell hajtani, számolván annak minden következményével.”

Hollósi Gábor, a Veritas Történetkutató Intézet és Lévélár tudományos főmunkatársa lektorálta Udvardy Zoltán könyvét. A történész a könyvbemutatóon bevallotta: a témaválasztás nem kizárólag magyar viszonylatban feldolgozatlan, nemzetközi téren sem találni hozzá semmiféle irodalmat. – Különleges módszertannal íródott a mű, montázstechnikával, ezért találunk benne interjúkat, korabeli újságcikkeket, olvashatunk a filmforgatásról, megszólal Németh Zsolt, a magyar Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke is. A szerző nagyon sok szemzőgből mutatja be a történetet – érvelt a történész, aki kiemelte: így egyszerre tudományos munka és ismeretterjesztő, a nagyközönséget megszólító kötet született.